

Umhverfismat 2. áfanga stækkunar Mjóeyrarhafnar

Svar Fjarðabyggðarhafna við umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands um umhverfismatsskýrslu vegna framkvæmdarinnar

A1567-040-U01

Dags. 28.09.2022

Til: Jakobs Gunnarssonar, sérfræðings á sviði umhverfismats, Skipulagsstofnun.

Frá: Birgittu Rúnarsdóttur, verkefnastjóra Fjarðabyggðarhafna og Marinó Stefánssyni, sviðsstjóra framkvæmdasviðs Fjarðabyggðar.

CC: Halldóra Hreggviðsdóttir, umhverfismatsráðgjafi frá Alta.

Náttúrufræðistofnun Íslands sendi umsögn um umhverfismatsskýrslu stækkunar 2. áfanga Mjóeyrarhafnar í bréfi dags. 19.09.2022, málsnúmer: 202208-0002 SS

Í umsögn Náttúrufræðistofnunar segir:

"Eins og fram kom í matsáætluninni eru framkvæmdir við 2. áfanga nú þegar hafnar og m.a. verið fyllt í 10,6 ha svæði fyrir landfyllingar. Eftir er að fylla í um 1,9 ha landfyllingu, lengja Mjóeyrarbryggju um 50 m með stálþilskanti og byggja nýja bryggju, Framnesbryggju, með nýjum 550 m hafnarkanti með stálþili. Nokkuð óvenjulegt er í mati á umhverfisáhrifum vegna framkvæmda að stórum hluta framkvæmdarinnar sé lokið þegar matið fer fram. Slík staða er ekki heppileg og er mikilvægt að við undirbúning 3. áfanga Mjóeyrarhafnar sé hugað að framkvæmd umhverfismatsins tímanlega."

Fjarðabyggðarhafnir ásamt Fjarðabyggð, leggja áherslu á að sagan endurtaki sig ekki og hafa þegar hafið ferli við umhverfismat framkvæmda fyrir stækkun 3. og 4. áfanga Mjóeyrarhafnar, til að ljúka ferlinu vel í tíma.

Í umsögn Náttúrufræðistofnunar við umhverfismatsskýrsluna segir einnig:

"Ein megin athugasemd Náttúrufræðistofnunar við matsáætlunina var sú að þótt nokkuð ítarlegar rannsóknir séu til frá framkvæmdasvæðinu og nágrenni þá séu flestar fyrri rannsóknir yfir 20 ára gamlar og á þeim tíma sem liðinn er hafa orðið miklar breytingar sem tengjast hafnarstarfsemi álversins og miklum skipaflutningum. Náttúrufræðistofnun lagði til að eftirfarandi þættir yrðu skoðaðir betur og að gera þyrfti grein fyrir í umhverfismatinu:

- Botndýralíf við Mjóeyrarhöfn og ástand þess.
- Hvort framandi tegundir þrífist við Mjóeyrarhöfn sem borist hafa með kjölvatni skipa.
- Mengun við hafnarsvæðið t.d. TBT-mengun.
- Frárennsli og útrásir regnvatns á hafnarsvæðinu.
- Efnistökusvæði, bæði á landi og í sjó, staðsetning þeirra, efnisgerð og áhrif efnistöku á lífríkis.

Skipulagsstofnun tók undir þessar ábendingar Náttúrufræðistofnunar í áliti sínu um matsáætlunina þar sem m.a. kom fram að framkvæmdaaðili þurfi að leggja fram áætlun

um vöktun lífríkis sjávarbotns og fjöru eftir að framkvæmdum er lokið við 2. áfanga og að í slíkri áætlun væri gert grein fyrir mengun við hafnarsvæðið. Einnig að gera ítarlega grein fyrir fyrirkomulagi við frárennsli til sjávar.

Stefnt er að rannsóknum á botndýralífi og lífríkis fjöru vegna uppbyggingar 3. og 4. áfanga Mjóeyrarhafnar og hófust þær sumarið 2022. Náttúrustofa Austurlands framkvæmir rannsóknirnar. Skipulagsstofnun hefur metið að það sé ásættanlegt að áætlun um vöktun sé birt fyrir alla þrjá áfanga uppbyggingar Mjóeyrarhafnar í umhverfismatsskýrslu 3. og 4. áfanga. Í ljósi þess að framkvæmdum við 2. áfanga er að stórum hluta lokið er þetta eðlileg málamiðlun að mati Náttúrufræðistofnunar og jákvætt og mikilvægt að stefnt sé að frekari rannsóknum á svæðinu. Óheppilegt var þó að ekki var farið í þessar rannsóknir áður en landfylling 2. áfanga var að stærstum hluta framkvæmd og þekkingargap síðustu tuttugu ára verður ekki að fullu bætt.

Ekkert kemur fram um að fylgjast eigi með framandi ágengum tegundum í sjó og vill Náttúrufræðistofnun ítreka að slíkt sé innleitt í vöktunaráætlun. Ekki er heldur fjallað um að fylgjast eigi með áhrifum mengunar og er það sömuleiðis mjög brýnt að verði í vöktunaráætluninni."

Í þeim náttúrufarsrannsóknum sem nú er verið að vinna að fyrir 3. og 4. áfanga stækkunar Mjóeyrarhafnar, mun koma fram hvort framandi ágengar tegundir muni vera að finna í og við Mjóeyrarhöfn. Mótun vöktunaráætlunar mun taka mið af niðurstöðum þessara rannsókna og verða unnin í samráði við umsagnaraðila. Í því samráði mun einnig verða skoðað hvernig ákjósanlegt verði að standa að vöktun varðandi áhrif mengunar og annarra atriða sem fram hafa komið og hverjir komi að vöktuninni.

Í umsögn Náttúrufræðistofnunar segir auk þessa m.a.:

"Niðurstaða umhverfismatsins er sú að fyrir meirihluta umhverfisþátta (landslag og jarðfræði, gróðurfar, strandgerð og lífríki fjöru og lífríkis á sjávarbotni) hafa nú þegar orðið bein neikvæð áhrif vegna framkvæmdarinnar en að vægi þeirra eru metin óveruleg.

Náttúrufræðistofnun getur tekið undir þá niðurstöðu en varðandi áhrif á sjávarbotn er erfitt að fullyrða um vægi áhrifanna þegar litlar upplýsingar eru um stöðu lífríkisins á sjávarbotni næst Mjóeyrarhöfn síðustu tuttugu ár eða svo."

Fjarðabyggðarhafnir taka undir þessa ábendingu Náttúrufræðistofnunar um að upplýsingar um ástand botndýralífs hefðu þurft að liggja fyrir. Mat þetta á umhverfisáhrifum sé liður í því að ganga frá leyfisveitingum með fullnægjandi hætti fyrir 2. áfanga. Eins og þegar hefur komið fram hér að framan, þá leggja Fjarðabyggðarhafnir ásamt Fjarðabyggð, áherslu á að sagan endurtaki sig ekki og hafa þegar hafið ferli við umhverfismat framkvæmda fyrir stækkun 3. og 4. áfanga Mjóeyrarhafnar, vel í tíma.

Umhverfismat 2. áfanga stækkunar Mjóeyrarhafnar

Svar Fjarðabyggðarhafna við umsögn Orkustofnunar um umhverfismatsskýrslu vegna framkvæmdarinnar

A1567-043-U01

Dags. 6.10.2022

Til: Jakobs Gunnarssonar, sérfræðings á sviði umhverfismats, Skipulagsstofnun.

Frá: Birgittu Rúnarsdóttur, verkefnastjóra Fjarðabyggðarhafna og Marinó Stefánssyni, sviðsstjóra framkvæmdasviðs Fjarðabyggðar.

CC: Halldóra Hreggviðsdóttir, umhverfismatsráðgjafi frá Alta.

Náttúrufræðistofnun Íslands sendi umsögn um umhverfismatsskýrslu stækkunar 2. áfanga Mjóeyrarhafnar í bréfi dags. 5.10.2022, Tilvísun: OS2022080011/22.2 Verknúmer: 3340300

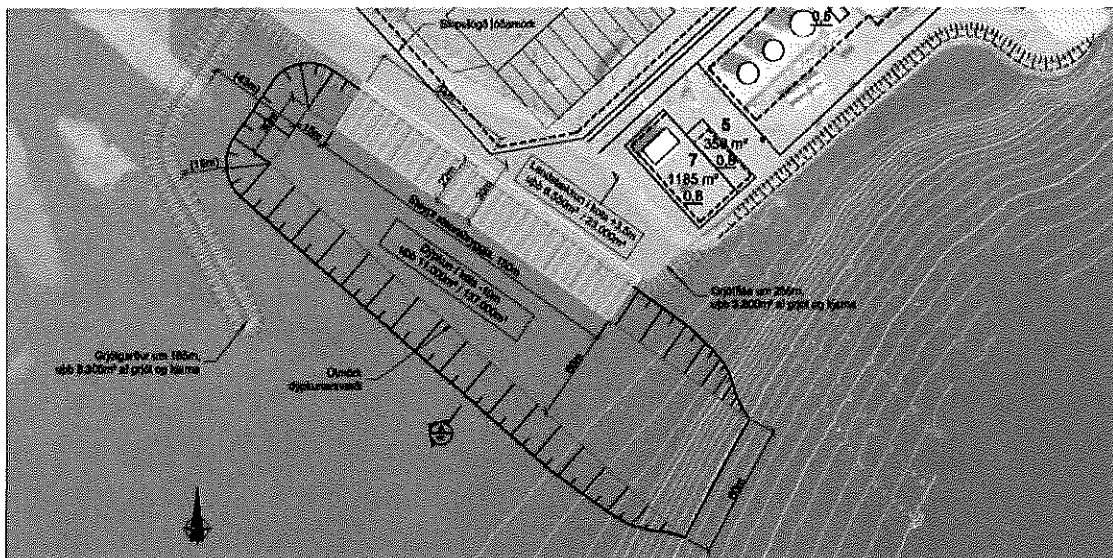
Í umsögn Orkustofnunar segir m.a.:

"

Yfirstandandi framkvæmd felur í sér lengingu Mjóeyrarbryggju um 50 m með stálþilskanti, gerð nýrrar, um 500 m langrar, Framnesbryggju með stálþilskanti vestan Mjóeyrarbryggju og um 12,5 ha landfyllingu sem nái frá fyrri strandlengju að bryggjukanti, auk tengdra framkvæmda. Fram kemur í framlagðri umhverfismatsskýrslu að meginhluti landfyllingar hafi þegar farið fram án undangengins umhverfismats eða formlegra leyfa. Þó kemur fram að tilskilin leyfa hafi verið aflað vegna þess efnis sem nýtt hefur verið og áformað er að nýta til þessa verkefnis, sbr. upptalningu bls. 19 í kafla 2.6 í umhverfismatsskýrslu. Orkustofnun gerir ekki athugasemdir við þær upplýsingar. Þó kemur ekki fram hvort eða hvaða leyfi liggja fyrir um tilgreinda dýpkun í Eskifjarðarhöfn. Fari sú dýpkun fram utan netlaga ber að sækja um leyfi til efnistöknunar, sbr. framangreind lagaákvæði hafsbotslaga.

"

Dýpkun Eskifjarðarhafnar mun fara fram innan netlaga, sbr. mynd hér fyrir neðan nr. 1.3 úr greinargerð [sem sjá má á þessum tengli](#), sem fór með tilkynningu til ákvörðunar um matsskýldu vegna stækkunar Eskifjarðarhafnar til Skipulagsstofnunar.

Mynd 1.3 er yfirlitsmynd yfir hafnarsvæðið á Eskifirði sem sýnir fyrirhugaða stækkun svæðisins með landfyllingu, legu nýs viðlegukants, leiðigarð og stærð dýpkunarsvæðis.

Þegar umhverfismatsferli vegna stækkunarinnar er lokið og fyrir liggur samþykkt endurskoðun á deiliskipulagi Mjóeyrarhafnar sem nú er í vinnu, þá munu Fjarðabyggðarhafnir sækja um leyfi til Umhverfisstofnunar um að fá að varpa dýpkunarefni í hafið, til uppbyggingar Mjóeyrarhafnar, í samræmi við 9. gr. laga nr. 33/2004 um varnir gegn mengun hafs og stranda. Leyfi Umhverfisstofnunar til vörpunar dýpkunarefnis í landfyllinguna þarf að liggja fyrir áður en Fjarðabyggð getur veitt framkvæmdaleyfi.

Umhverfismat 2. áfanga stækkunar Mjóeyrarhafnar

Svar Fjarðabyggðarhafna við umsögn Hafrannsóknastofnunar um umhverfismatsskýrslu vegna framkvæmdarinnar

A1567-040-U01

Dags. 28.09.2022

Til: Jakobs Gunnarssonar, sérfræðings á sviði umhverfismats, Skipulagsstofnun.

Frá: Birgittu Rúnarsdóttur, verkefnastjóra Fjarðabyggðarhafna og Marinó Stefánssyni, sviðsstjóra framkvæmdasviðs Fjarðabyggðar.

CC: Halldóra Hreggviðsdóttir, umhverfismatsráðgjafi hjá Alta.

Hafrannsóknastofnun sendi umsögn um matskýrslu stækkunar 2. áfanga Mjóeyrarhafnar í bréfi dags. 16.09.2022, málsnúmer: 2022-08-0483.

Í umsögn Hafrannsóknastofnunar kemur fram að samkvæmt umhverfismatsskýrslunni sé 2. áfangi stækkunarinnar á þegar röskuðu svæði (höfn og manngerðir varnargarðar) þar sem verndargildi fjöruvistgerða er „ekki skilgreint og óflokkað (raskað, þangfjörur, klungur)“. Umfjöllun um lífríkið nálægt framkvæmdarsvæðinu í umhverfismatsskýrslunni byggir m.a. á forkönnun frá 1999 sem byggði á ósamanburðarhæfum sýnum (of fáar endurtekningar).

Í umsögninni kemur einnig fram að aðrar rannsóknir vegna uppbyggingar álvers og fiskeldis í Reyðarfirði liggja fyrir. Ekki sé að sjá að upplýsingar séu til fyrir sjálft framkvæmdarsvæðið né að sérstakar rannsóknir á botndýralífi hafi verið framkvæmdar fyrir þessa uppbyggingu.

Auk þessa kemur fram í umsögninni að í umsögn frá Náttúrufræðistofnun Íslands vegna matsáætlunar framkvæmdarinnar komi fram að ekki væri fjallað um núverandi ástand botndýralífs sjávar við Mjóeyrarhöfn, né hvaða breytingar hefðu orðið frá því að rannsóknir voru unnar þar á árunum 1999 – 2001. Í áliti Skipulagsstofnunar kom fram að framkvæmdaraðili þurfi að leggja fram áætlun um vöktun á lífríki sjávarbotns og fjöru og umhverfisáhrifum eftir að framkvæmdum við 2. áfanga lýkur.

Fjarðabyggðarhafnir vilja benda á að í kafla 4.1.1 komi fram að Skipulagsstofnun telji ásættanlegt að áætlun um vöktun sé birt fyrir alla þrjá áfanga uppbyggingar Mjóeyrarhafnar í umhverfismatsskýrslu 3. og 4. áfanga sem taki þá mið af fyrirhuguðum rannsóknum Náttúrustofu Austurlands, sbr. nánari umfjöllun um þessa vöktun í köflum 4.4.5 og 4.4.6 í umhverfismatsskýrslu.

Í umsögn Hafrannsóknastofnunar kemur fram að stofnunin geri ekki sérstakar athugasemdir við umhverfismatsskýrsluna en taki undir með Náttúrufræðistofnun að upplýsingar um ástand botndýralífs hefðu þurft að liggja fyrir.

Fjarðabyggðarhafnir reifuðu í kafla 2.2 í umhverfismatsskýrslunni að hvorki hafi verið staðið að umhverfismati, né leyfisveitingum með fullnægjandi hætti, fyrir 2. áfanga stækkunar Mjóeyrarhafnar. Fjarðabyggðarhafnir taka því undir þessa ábendingu Hafrannsóknastofnunar um að upplýsingar um ástand botndýralífs hefðu þurft að liggja fyrir. Mat þetta á umhverfisáhrifum er liður í því að ganga frá leyfisveitingum með

fullnægjandi hætti fyrir 2. áfanga. Fjarðabyggðarhafnir ásamt Fjarðabyggð, leggja jafnframt áherslu á að sagan endurtaki sig ekki og hafa þegar hafið ferli við umhverfismat framkvæmda fyrir stækkun 3. og 4. áfanga Mjóeyrarhafnar, vel í tíma.